

Animals da rapina

Il tschess barbet sa preschenta plain superbia en la part nova da l'exposiziun renovada «animals da rapina en la cuntrada da cultura». FOTOS MAD

■ (anr) L'urs, il luf, la ludra ed auters animals èn vegnids extirpads perquai ch'els èn vegnids resguardads sco animals nuschaivels e perfin privlus per il carstgaun. Suenten pli che 100 onns senza animals da rapina sa sto occupar il Grischun seriusamain cun questas bestgas e sto dar adatg da na s-chaffir situaziuns da conflict nunnecessarias. A la conferenza da pressa dal Museum Grischun da la natira a Cuira dal mardi passà è vegnì mussà la part d'exposiziun novconcepida Animals da rapina en la cuntrada da cultura» che vul contribuir la sia ad ina infurmaziun objectiva da quests animals.

En l'entrada sil plaunterren dal Museum grischun da la natira sa retgattan in pèr vitrinas en las qualas èn stads exponids animals gross da rapina e magliacavadavers indigens. Il tschess barbet,

il tschess cularin, l'urs, il luf-tscherver, il luf e la ludra s'han partids la piazza ampla ed han sa preschantads sez e lur istorgia.

La tema da l'uman sa manifestescha vi dals preparats

Sco che *Jürg P. Müller*, directur dal Museum grischun da la natira, ha quintà èn vegnids fatgs tut ils preparats cun excepziun dal luf en il secul passà e mussan cleramain il pensar da quel temp. Quests animals èn stads ils inimis dal carstgaun ed ils rapinaders da lur animals dumestis. Cun traplas ed armas da fiu èn els vegnids persequitads e mazzads.

Tut ils animals en questas vitrinas èn vegnids extirpads perquai ch'els èn vegnids resguardads da l'uman sco nauschs, maligns e privlus. E precis quellus qualitads da caracter han ils empagliaders fatg ressortir cler e net.

Il luf sa preschenta plain superbia en la part nova da l'exposiziun renovada «animals da rapina en la cuntrada da cultura».

Cun bucc'averta, mussand ils dentuns han els savens anc in animal innocent sut u en lur griflas sgarschavlas per demonstrar a mintgA aspectaturA ch'els èn propi privlus. Talas scenas da rapinader e da victima han fatg e fan anc adina grond'impressiun – era sch'ellas n'èn betg gistas.

Urs e lufs sa derasan

Oz dal 1998 vivan lufs-tscherver e tschess barbets puspè en Svizra. Lufs ed urs demussan cleramain tendenzas da sa derasar ordaifer lur territoris actuals. Era tar la ludra vegn examinà sch'ina recolonisaziun en Svizra è raschunaivla. Animals da rapina e magliacavadavers èn puspè in tema sur dal qual vegn scrit ed era discutà pubblicamain bler en l'ultim temp. La cumparsa d'animals gronds da rapina, da l'urs e dal luf, provochescha reacziuns emoziunalas fitg fermas – negativas sco era positivass.

Dapi il 1962 èn l'urs brin, il luf-tscherver ed il luf protegids dal dretg federal, la ludra schizunt dal 1950. Cun la revisiun da la lescha da chatscha dal 1996 ha il Cussegl federal stgaffi la basa per indemnissar donns che èn vegnids chaschunats cumprovlamain d'animals da rapina. Sper la creaziun da las pitgas giuridicas sto dentant avair lieu ina infurmaziun seriusa per in public vast davart quests animals. Quai vesa il Museum grischun da la natira sco ina da sias incumbensas.

Mussar ils animals uschia sco ch'els èn propi

«La part da l'exposiziun «animals da rapina en la cuntrada da cultura» è vegnida restructurada e concepida danovamain per render giustia als animals pertutgads», di *Flurin Camenisch*, zoolog e respunsabel per quest project. Novs preparats d'animals empagliads tenor las tecnicas da preparaziun las pli modernas remplazzan ils preparats istorics. Mintga spezia d'animal ha survegni ina tavla cun ina descripziun curta, il fund è vegni furmà ed arranschà danovamain e tar mintga animal è vegni creà in fegl cun infurmaziuns detagliadas ed actualas davart sia biologia e derasaziun. Da realisar ina exposiziun dovra adina bler temp ed è era collià cun custs considerabels. Damai che la gruppa d'animals da rapina fa part da l'exposiziun permanenta dal Museum grischun da la natira n'ha ins fatg nagins commiss en dumondas qualitativas.